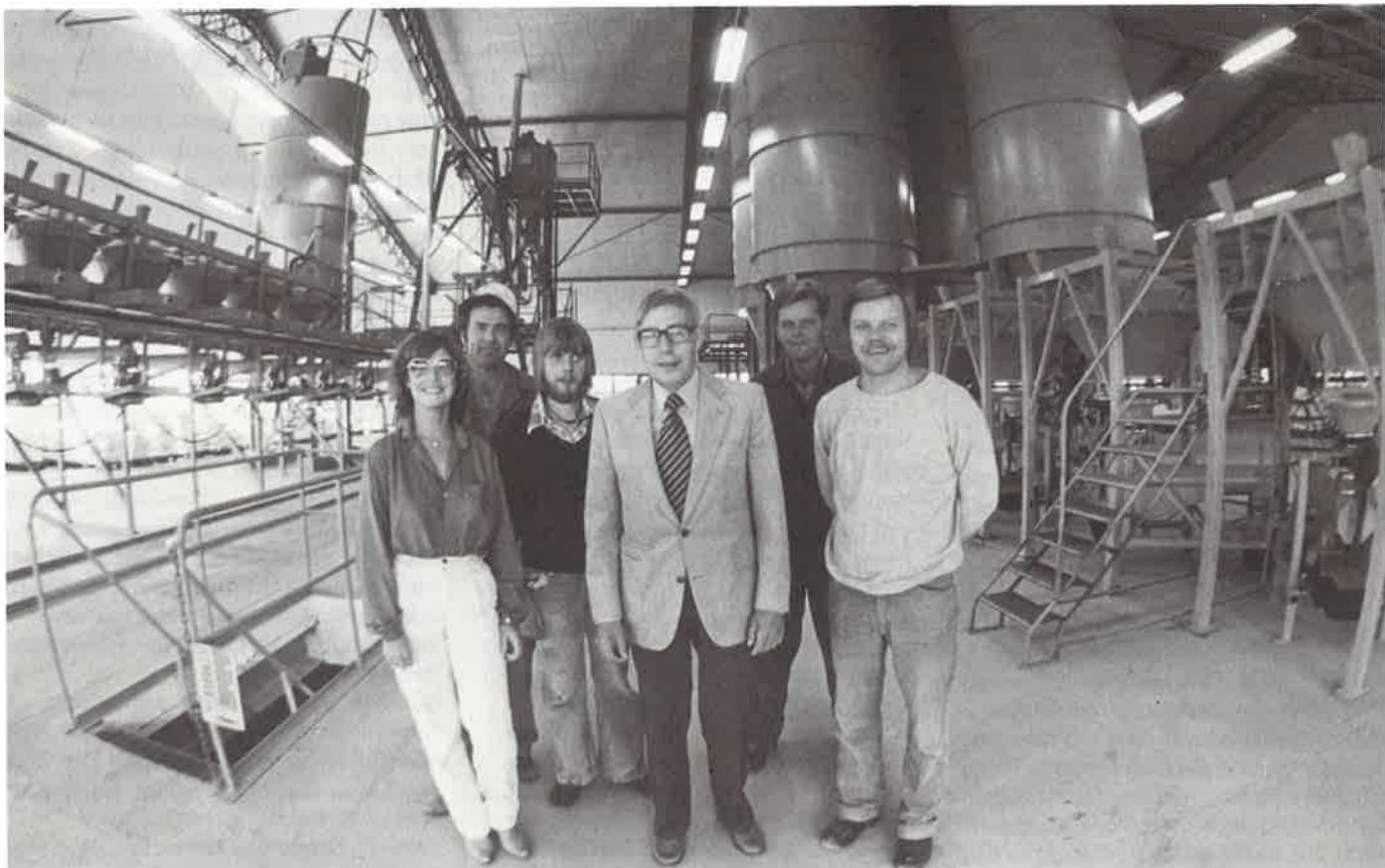

MÄNGEN

Nummer 4, 1979

LÄTT BLANDAT FRÅN BRUKEN KOSTA · BODA · ÅFORS · JOHANSFORS · SKRUV · MÅLERÅS

Hela Glasma AB på en bild. D.v.s. personalen och en del av den väldiga maskinparken. Det som finns på översta planet bara. Fr.v. ser vi Birgitta Theander, Asko Haapanen, Ulf Gustavsson, John Magnusson, Rolf Karlsson och Juhani Tuomi.

REPORTAGE:

Äntligen, PELLETS!

Nu har Glasma AB:s mængstation i Emmaboda startat sin efterlängtnade verksamhet. På bruken kan vi snart spika igen dörrarna till mængkammarna. Ett hälsovådligt arbete behöver inte längre utföras.

I den här personaltidningen har vi inte mindre än nio gånger skrivit om pellets sedan 1974. Nu kan vi berätta hur det blev till slut.

I Emmaboda Glas stora blåa hus, en gång färgsatt av Bodakonstnären Erik Höglund, har mængstationen tagit plats. Fem våningar högt, just där vannan fanns för inte så länge sedan, härskar nu silos, rör, vågar, pelleteringstrummor och torkar. Så mycket grejor det behövs

för att slutligen lösa branschens värsta miljöproblem!

Pengar i stora mängder har gått åt, inte mindre än 13,5 miljoner kronor. Tio för alla grejorna och 3,5 för att reparera och bygga om huset.

Men bara 6 man (varav en är kvinna!) klarar att sköta hela hanteringen. Nitton glasbruk skall få sin mæng härifrån beräknas det, men kanske blir det fler vartefter. 12.000 ton mæng blir årsproduktionen, vilket också är ett mått på glasindustrins storlek nu. För bara några år sedan var den siffran 19.000 ton.

Man har alltså satt igång verksamheten. Men ännu är det bara provkörning av maskinerna och intrimning av processerna som pågår. Fast både Åfors och

Boda har fått leveranser från Glasma. Åfors har provsmält en vecka.

Mängens utsände sitter i det gamla hyttkontoret och talar med John Magnusson, som är chef för Glasma. Han är nöjd med slutprodukten och visar med ett enkelt prov att den pelleterade mängen är dammfri. Sant! Under oktober månad skall man upp till full kapacitet, tror han. I egna containers men med hyrda transporter kommer då mängen att spridas ut över Småland.

RECEPTEN

Målsättningen är att bevara varje bruks särart i glaset och därför kan man lätt

forts.sista sid.

Formgivarnas framtida roll

I början på september var alla formgivarna i Upsala Ekeby-koncernen kallade till ett symposium i Borgholm.

Där möttes man för att diskutera koncernens designprofil idag och den framtida inriktningen.

Att utnyttja UE:s totala kapacitet inom formgivning och produktutveckling blir nödvändigt för att nå målet: Att vara ledande i design och nå minst 60% försäljningsandel på export.

Det här mötet markerar gränsen mot en ny tid när det gäller formgivarnas roll vid glasbruken.

Tidigare var hela produktutvecklingen en enkel procedur, överskådlig från start till färdig produkt, synlig för alla i det lilla bruket. De som arbetade med produkterna var i allmänhet uppvuxna vid bruket, de var inte så många och alla hade en allmän kunskap om marknadsbehovet och om design. Det var också billigare att ta fram prover och tekniken styrde inte så mycket som nu.

Nu råder alltså en annan situation, med stora företag ledda av personer som ofta kommer utifrån och som har mindre kunskap om glastillverkningens speciella problematik. Avancerad teknik styr mycket av produktionen, kostnaderna för framtagning och inkörning är höga och produkterna måste stödjas av en kraftigare marknadsföring än tidigare. Inom UE råder också det speciella förhållandet att flera av företagen har samma distributionsvägar och samma krav på design. Detta ger tillfälle till samordning på det här området.

UE består i dag av företag som spänner från lantbruk över keramik, metall och porslin till glas. Koncernen har formulerat ett koncept, man arbetar med som lyder: Bord — Kök — Prydnad.

Gense, Rörstrand och Kosta Boda berörs av detta koncept, där formgivning av produkterna är ett gemensamt krav.

Symposiets program sträckte sej över två dagar och den första dagen ägnades i huvudsak åt föredrag av Dir. Åke Hult från World Craft Council i New York och av Dr Ulf Hård af Segerstad, Stockholm. Tillsammans besitter föredrags-hållarna oerhörda kunskaper om de estetiska uttryck vi möter i världen. Deras föredrag gav avstamp till en efterföljande diskussion.

Den andra dagen ägnade man förmiddagen till orientering om UE:s företagsfilosofi och strategi för vilken VD Erik Hamnerlund svarade.

Hur produktutvecklingsorganisationen (32 bokstäver - puh) ser ut, centralt och lokalt, samt framtidsplanerna oriente-

Paus utanför Strand i Borgholm. Det är fr.v. Bertil och Ulrika Vallien, Paul Hoff, Sigurd Persson, Erik Rosén och Signe Persson-Melin, som tar en nypa frisk luft.

rade både Erik Rosén och Erik Hamnerlund om.

Den sista programpunkten var en diskussion om hur man skall nå målsättningen att vara ledande i design och nå en 60-procentig försäljningsandel på exporten. Symposiet gav inga svar på frågor om direkta organisationsförändringar, och det var heller aldrig meningen. Nej, symposiet var mera en koncentration kring formgivarbegreppet i akt och mening att finna bästa vägen till framtiden.

Några tankar som kom fram:

Koncernen har en förnämlig stab av formgivare, kan de utnyttjas bättre? Kosta Boda har den starkaste produktutvecklingen. Gense och Rörstrand måste bli bättre. Att »låna» formgivartjänster mellan företagen kan vara en väg. Både företag och konstnärer kan tjäna på att formgivarna får pröva olika material.

Finns det ett gemensamt uttryck i produktdesignen i företagen? I koncernen? Kan man skapa ett sådant uttryck? Ett nationellt uttryck, rentav. Är det marknadsfolket som skall leda och ge impulser, eller är det konstnärerna som skall fånga upp och spegla livet i sin design? Hur skall man praktiskt organisera produktutvecklingen bättre? Kan en ny organisation ge bättre stöd till formgivarna, tekniskt och marknadsmässigt?

Långa rader av frågor, som synes, vilka dock pekar på att ledningen för UE:s företag och formgivarna själva är på ofensiven inför 80-talet.

Det finns också många praktiska exempel att visa upp när det gäller samarbete i nya former.

Signe Persson-Melin har t ex gjort en ny servis för Rörstrand, förhoppningsvis deras starkaste nyhet på länge. Just nu finns både Ulrika och Bertil Vallien på Rörstrand för att känna på porslinets uttrycksmöjligheter.

Rolf Sinnemark har länge jobbat med annat än glas. Smide till exempel, men också formgivit åt GAB Gense och Boda Shop. Anette Krahner på Boda har gjort eldfast glas för Rejmyre och dessutom format för Steninge Keramik. Monica Backström har också lånat sina talanger till Steninge.

På det här sättet kommer troligen formgivarna att arbeta mera i framtiden.

Kanske kan man snart spåra en gemensam linje i UE:s produktdesign. Ett designuttryck som kan kallas svenskt och som ger marknadsfolket extra råg i ryggen.

Inte bara företagens serieproduktioner ägnades uppmärksamhet. Man talade också om nya vägar för ateljé- och unikproduktion. Genom att ställa ut konstnärernas unikat på konstsalonger får man den dubbla effekten av att hitta en ny publik och att stärka glasets framtoning som värdefullt konstföremål.

Konstnärerna kan inte skapa ur ett tomt inre. De måste ha orientering om sin omvärld, få en chans att uppfatta strömningar i tiden, få kritik och uppmuntran. Att mera direkt möta andra människor i produktionen och ute bland kunderna är nödvändigt.

Symposiet fokuserade våra blickar på formgivarens stora betydelse för UE:s framtid. En framtid som ligger i att våra produkter kan hävda sej på en allt hårdare marknad.

Ove Alström

Källor:

Erik Roséns PM inför symposiet samt intervjuer med formgivare och marknadsfolk. Mången deltog inte i symposiet.

MÅNGEN

Personaltidning för

Kosta Boda AB, 360 52 Kosta

utgiven i sept 1979

Redaktionskommittén:

Bernt Axelsson

Hans Israelsson

Pat Johansson

Gunnel Lorentz

Gunilla Persson

Tommy Ragnarsson

Redaktör:

Ove Alström

Ansvarig utgivare:

Erling Karlström

Innehållet i Mången får återges eller citeras om källan anges enligt följande: »Mången, personaltidning för Kosta Boda AB.»

Mången ISSN 0345 - 8261

ERLING KARLSTRÖM:

Sommaren och semesterperioden är nu ett minne blott. Vi har redan varit i arbete 7 veckor efter semestern och har hunnit en bra bit in på hösten med våra ansträngningar att tillverka och leverera våra varor till den viktiga höst- och julhandeln.

När vi summerar sommarmånaderna ur Kosta Bodas synpunkt, kan vi konstatera att turisttillströmningen har varit exceptionellt god det här året. Alla våra bruk har haft fler turister än normalt. Man har kommit för att se på tillverkningen, se våra utställningar, men naturligtvis också för att handla i våra butiker. Vädret har givetvis gynnat oss, men alla de aktiviteter som vi själva planerade och genomförde och som vi redovisade i förra numret av Mängden har säkerligen betytt lika mycket.

Jag vill passa på att tacka alla som medverkat till den här stora framgången i sommar; både ni i hyttan som skapat trängsel kring själva tillverkningsprocessen, ni som guidat och visat våra turister runt och naturligtvis alla ni som slitit i våra sekundashopar för att ha diskarna välfyllda varje dag för att på bästa sätt ta hand om våra kunder.

Det har också under semesterperioden gjorts mycket arbete på andra håll inom företaget såsom reparationer och nyinstallationer av teknisk utrustning etc.

Jag tänkar då bland annat på nya hyttan i Kosta, där nu samtliga justeringar och reparationer gjorts på vannan enligt det program som tidigare dragits upp. Efter dessa sista justeringar har vi haft en utmärkt glaskvalitet, vilket bådar gott för framtiden.

Försäljning och produktion under augusti månad har i allt väsentligt följt vår budget. Då vi nu har att göra bokslut för tertiäl II torde vi således uppnå vårt budgeterade resultat!

Vi har nu framför oss de viktigaste månaderna under hela året! Som ni alla vet är det årets största försäljningsperiod för detaljhandeln som infaller under de sista tre månaderna av året. Det är under denna period som årets resultat avgörs för oss på Kosta Boda. Målsättningarna är högt ställda och det behövs kraftiga insatser av oss alla för att vi skall kunna klara av denna viktiga period. Vår produktion och försäljning måste fungera bra! Jag räknar med att alla är beredda att göra en insats för detta och är följaktligen optimistisk också för resten av året. För att ge våra ansträngningar stöd har vi ett kraftfullt marknadsföringsprogram för hösten.

På hemmaplan gör vi den största satsningen på NK, där vi i början av oktober startar en mycket stor aktivitet med bl.a. en separatutställning med Göran Wärf, men framför allt en manifestation och presentation av Kosta Bodas mångsidiga sortiment. På exporten gör vi en motsvarande stor satsning med Bullocks i Los Angeles, där bl.a. Bertil Vallien medverkar liksom en av våra skickliga gravörer.

BUDGET 1980

Budgetarbetet för 1980 har nu startats.

Här är det viktigt att vi passar in vår målsättning för året i vår långsiktiga planering för att på sikt kunna uppnå god lönsamhet och överlevnadskraft. De överordnade målen i vår budget för 1980 kommer att vara att uppnå en förbättrad lönsamhet men också en förbättrad produktivitet och likviditet.

Försäljningsutvecklingen i volym under 1980 kommer med all sannolikhet att präglas av återhållsamhet på hemmamarknaden. Genom de prishöjningar som kommer att ske på bland annat hyror, oljeprodukt och bensin, kommer den svenska konsumenten att ha begränsade möjligheter att öka annan privatkonsum. Det torde därför vara realistiskt att räkna med någon volymökning på den svenska marknaden. När det gäller exporten torde de insatser som gjorts i form av utbyggnaden av våra egna säljdotterbolag och marknadsinvesteringar i övrigt kunna betyda att vi har möjlighet att fortsätta att öka vår volym på exporten även under 1980.

Då 1980 med all sannolikhet kommer att innebära större kostnadsökningar än under innevarande år, är det nödvändigt att vi iakttagit stor återhållsamhet när det gäller våra kostnader. Sparkampanjen som vi haft igång under 1979 kommer alltså att vara minst lika aktuell 1980. Vi kan alla genom en personlig disciplin minska kostnaderna i många fall.

För att uppnå en ökad produktivitet är det också nödvändigt att vi planerar och genomför rationaliseringar fortlöpande. Vår produktions- och försäljningsplanering måste också ta sikte på att öka omsättningshastigheten på våra lager så att vi därigenom kan förbättra vår likviditet.

Erling Karlström

TEKNISKA AVDELNINGEN:

I vår strävan att rationalisera tillverkningen kommer vi utan att ge avkall på vår manuella prägel, att förse oss med nödvändiga tekniska hjälpmedel. Det säger K.V. Fornell i samband med att han berättar för oss om nyheterna i Kosta Vanna III och IV.

Många har redan noterat att vi bygger om pressarna till Vanna III. Det gör vi

för att kunna tillverka ovala artiklar. Den nya utrustningen går mjukare och håller längre tack vare att den kan utföra retarderande och accelerande rörelser. För att kunna styra pressarnas mönsterplattor och deras rörelser efter önskade former — ovala eller runda — har pressarna fått impulsgivare som anger var mönsterplattorna befinner sig. All denna processinformation samordnas i en minidator, som alltså skall styra hela förloppet vid pressarna.

Till Vanna IV i nya hyttan har beställts en dubbelcentrifug och en injektionsgjutmaskin. Den senare har konstruerats av våra egna duktiga tekniker och håller på att inköpas. Centrifugen kommer till Kosta vid årsskiftet. Den skall klara tillverkningen av tunga artiklar och utrustas därför med en maskin som sprutar ner glaset i formen.

Alla känner till att vi haft problem med glaskvaliteten i nya vannan. Vi har fått

modifiera utrustningen flera gånger. Det senaste stora ingreppet gjorde vi under semestern och nu är kvaliteten på glaset mycket bättre.

En bestående förbättring är vi övertygade om.

ORGANISATIONSFÖRÄNDRINGAR

Det har skett en del personella förändringar i den tekniska organisationen, som alla bör känna till. Bert Jonsson, tidigare hyttmästare i Boda, arbetar nu som formtekniker tillsammans med Leif Gyltman. De båda har ansvaret för framtagning av formar. De ingår dessutom i produktrådet.

Eduard »Edi» Holub har efterträtt Bert Jonsson som hyttmästare i Boda. Thorsten Carlsson är numera platschef i Johansfors.

K-V Fornell

De här tre kan göra glas. Göran Wärff formger och mästarna Bengt Heintze och Jan-Erik Ritsman kan konsten att göra verklighet av hans skisser och glasdrömmar.

MARKNADSAVDELNINGEN

Full fart!

Nu jobbar man hårt på marknadsavdelningen. Stöttar upp försäljningen med olika arrangemang nu under den mest säljaktiva perioden på året.

I Sverige blir det jättesatsning på NK. Kosta Boda visar allt, glas och smide. Göran Wärff har separatutställning på NK, Stockholm, Klas-Göran Tinbäck ställer ut i Stockholm och Göteborg. I USA, Los Angeles skall Bertil Vallien ha utställning. Blommornas skål släpps ut i en ny »limited edition».

Låt oss se litet närmare på de här arrangemangen.

Göran Wärff: Kristall"båtar". Spantslipning

GÖRAN WÄRFF PÅ NK

Göran Wärff är först på plan på NK. Redan den 3 oktober öppnas hans separatutställning.

Det är alltså konstnären Göran Wärff som visar fram sitt unika glas. Tillverkat i hyttan i samarbete med mästarna Bengt Heintze, Jan-Eric Ritzman och många fler.

Utställningen omfattar det sista halvårets produktion och är ett slags sammanfattning, säger Göran. »Ett försök - ett virrande sökande med glaset. En dialog». Det är nya vannan som är utmaningen. Allt måste undersökas, provas. Göran tror på nya vannans glas. Där finns möjlighet att göra ett blankt gjutet glas, där ytan kan sträckas och vridas, styrt av känslor, lustan till glaset. Hantverket i ett nytt samspel med ny teknik.

»Art is simply the right way of making things», citerar Göran till slut. Vilket alltså skulle betyda: Konst är helt enkelt det riktiga sättet att göra saker.

Mången tror att Göran visar fram saker, gjorda på det riktiga sättet.

KOSTA BODA PÅ NK

Den största satsningen i Sverige, säger Bob Söderlund om NK-utställningen. Hela entrén och ljusgården skall fyllas av Kosta Boda produkter. I taket skall Bertil Valliens »flygande män» hänga. Kjell Engman skall bygga ett glasslott och inte mindre än 40 podier i en skog - Glasriket själv - kommer att visa fram nyheterna.

NK-kampanjen är ett kaleidoskop av vad Kosta Boda står för. Mästaren Bengt Heintze kommer att finnas där, gravör och demonstratrisen Maj-Britt Lindström.

Helsidesannonser därtill och vi tror att »hela stan» kommer för att se Kosta Boda och köpa.

BLOMMORNAS SKÅL

När kungaparet invigde nya kristallhyttan 1977 fick de en graverad skål som gåva. Lisa Bauer hade svarat för dekoren. Då väcktes hennes lust att göra ännu en blomsterskål. Det är den som nu släpps ut i Kosta Limited Edition. Upplagan, 275 exemplar till ett utpris av 8.975 kr, är praktiskt taget slut innan man ens hunnit starta försäljningen.

Man presenterar samtidigt sex miniatyrer av den stora skålen, dekorerade med delar av stora skålens motiv. De tillverkas i 475 exemplar.

TURISTSOMMAREN

Det var mycket folk på bruken i somras, mera än nånsin, tror många.

Jo, det är sant säger Bob Söderlund. Det beror på många saker. Att det regnade mycket, då kommer alltid mycket folk, att vi förbättrat våra butiker och förstärkt hela turistorganisationen. I Boda t ex byggde vi om »sekundan». Vår lagerorganisation är också bättre med förstärkt distribution till butikerna.

Att vi nu har en chef för alla butikerna, Staffan Bergström, har också betytt mycket för det goda resultatet.

Det är ju också fantastiskt hur Kosta-orkestern ställer upp för företaget och bygden. De kan inte nog prisas.

Slutligen har nog Turistrådets satsning på Boda Glasriket betytt en del.

VÅRT GLAS I GREKLAND

Vi kan åka till Grekland och lära oss marknadsföring, säger Bob Söderlund, appropå en bild från en ny butik i Saloniki. Kostas agent, Agelonides är den som svarar för den starka marknadsföringen. Observera att Kosta finns t o m invänt i dörrmattan. Den här nya butiken invigdes i maj-juni och är på 750 kvadratmeter. Samma agent har nio egna stora säljenheter, där våra artiklar är ledande.

Bertil Vallien: Network.

BERTIL VALLIEN till L A

I Los Angeles finns Bullocks med två varuhus. Dit skall Bertil Vallien i november.

Också där blir det en konstutställning med focus på Bertil Vallien, konstnären. »Boda artist collection» och ateljéproduktion samt unikt glas tar han med i kappsäcken.

Bertil skall också föreläsa om glas på eftermiddagarna. Med hjälp av diabilder tänker han visa jänkarna hur man gör glaset här i Småland. På hemresan, efter tre veckor i USA, skall Bertil representera Kosta Boda i Washington vid en invigning.

På Bullocks blir det samtidigt en stor kampanj för Kosta Boda. En USA-mot-svarighet till vad som händer på NK. Gravören Lars Börnesson åker över till Bullocks för att delta i kampanjen.

BODA SMIDE

Intresset för smide är uppåtgående, rapporterar marknadsfolket. På Frankfurtermässan var t ex efterfrågan stor. På Boda tänker man mera poängtera det handsmidda järnet. Ett problem har man dock: Man saknar smeder.

Klas-Göran Tinbäck och skål

KLAS-GÖRAN TINBÄCK

Det är inte så länge sedan Klas-Göran kom till Kosta som formgivare. Nu skall han lanseras.

Det första steget ut blir vid en utställning på NK, Stockholm, och på Atrium i Göteborg.

Publiken får se unika föremål av hans design.

Klas-Göran är utbildad vid Konstfack i Stockholm 1969-76 och har haft en kort period i Boda innan han kom till Kosta i år.

Han har tidigare ställt ut i Stockholm 1978 och 1979.

GLASRIKET UNIKT KULTURARBETE

Nära 400 människor i ett 30-tal studiecirkel studerar det småländska glasriks historia.

Glasbruken läggs ner, men vi har kvar vår historia resonerar man.

Resultatet av detta stora arbete börjar nu synas. Det skall bli en bok, en LP-skiva, en teaterpjäs och utställningar.

— Allt har varit över förväntan. Vi kunde aldrig drömma om ett sådant intresse. Det säger Bernt Svensson i Fabriks avdelning 44, Nybro. Det är han, som tillsammans med Pähr Gustafsson på ABF Nybro - Emmaboda, håller i trådarna till verksamheten. Nu har Statens Kulturråd beviljat ett anslag på 75.000 kronor till fortsättningen.

Det skall nu skrivas en bok, där den lokale författaren Runer Jonsson sammanställer det historiska perspektivet och fackförbundsekonomen Jan Odhnoff svarar om glasindustrins framtid.

En skiva skall det också bli, en dubbel-LP, som skall spegla bruksmusikens utveckling i glasriket. Musiktraditionerna är en fullständigt unik företeelse. I denna byggd håller sej varje bruk med självaktning med egen blåsorkester.

1981 skall en stor utställning vara klar till Fabriksarbetareförbundets kongress i Stockholm. Dessutom skall mindre utställningar göras i ordning och visas på berörda orter.

Videoinspelningar skall spegla vissa avsnitt av historien, som inte kan levande-

göras på annat sätt. Det finns gott om miljöer att bevara åt eftervärlden.

Växjö-ensemblen är igång med att skriva en teaterpjäs, byggd på cirklarnas material. I Folkets Hus och bygdegårdar runt om i Småland skall pjäsen visas.

Dessutom skall man arrangera konferenser kring uppnådda resultat, med olika medverkande. På glasbruksorterna skall det bli temakvällar, förutom teaterföreställningar och utställningar.

»Vems är egentligen historien — den som kallas vår?» Det var en av frågeställningarna bakom idén till detta jättearbete. Fram till slutet av 1800-talet var det våra kungars, sen kom industrialismens tidevarv och kapitalet ställdes i rampljuset. Historieskrivarna bytte sida.

På glasorterna kämpar man vidare. Det har blivit en hederssak att ha minst en studiecirkel igång på varje plats, antingen bruket finns kvar eller ej.

Nu tänker glasarbetarna i Småland fortsätta med den andra hälften av historien, den om »framtiden i Glasriket». Följande områden kan där ingå: Arbetsplatsen, produktion och försäljning, ägandeförhållanden, yrkesutbildning och turismen. Vill du vara med så kontakta ABF i Nybro eller Lessebo.

Det skall bli spännande att få se resultatet av denna väldiga kulturgärning de 400 glasmänniskorna gör.

I anslutning till studiecirkelarna i Glasriket ger Kosta Musikkår med Sonja Stjernkvist konserter på många platser. Åtta konserter på 20 dagar och med ganska stor geografisk spridning är en fin illustration till den glöd som finns också utanför hyttorna.

Turnélista:

6.10 kl 16.00 Folkets hus, Hovmantorp
7.10 kl 15.00 Folkets hus, Åseda
10.10 kl 19.30 Folkets hus, Nybro
14.10 kl 15.00 Folkets hus, Ljungby
17.10 kl 19.30 Folkets hus, Alsterbro
20.10 kl 15.00 Folkets hus, Älmhult
24.10 kl 19.00 Teleborg, Växjö
27.10 kl 16.30 Folkets hus, Kosta

KOSTA MUSIKKÅR

denna omistliga kulturinstitution, blev hundra år 1973.

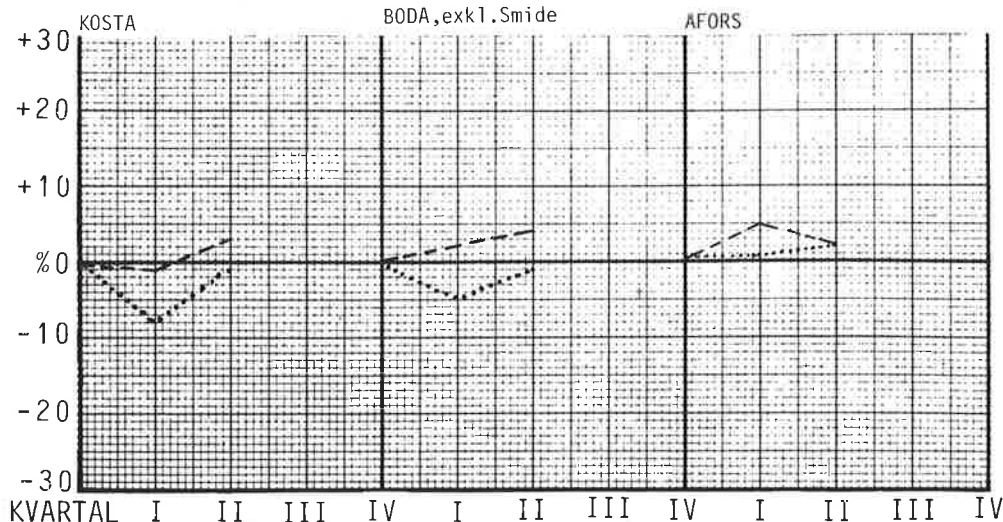
Det firade man med en skiva, som kom ut till julen 1974. Den LP:n var efterlängtat av många. Första upplagan försvann i ett nafs. Efterfrågan bestod länge och ännu en upplaga togs fram. Nu är också denna nästan slut. Nästan . . . Ännu har du chansen att skaffa ett nytt exemplar, kanske i stället för ditt eget repiga, sönderspelade, eller för första gången.

De återstående plattorna finns på sekundan i Kosta. Skynda dit med 40 kronor i nypan innan någon annan hinner före.

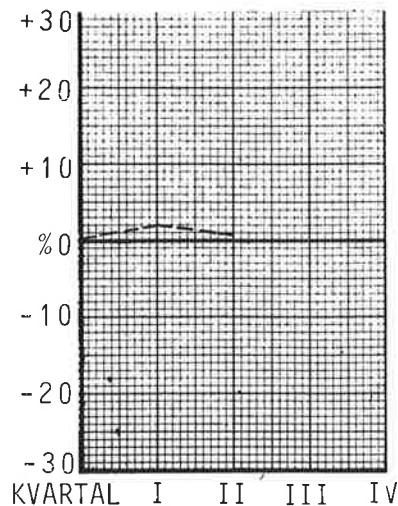

KOSTA BODA – Ny statistik

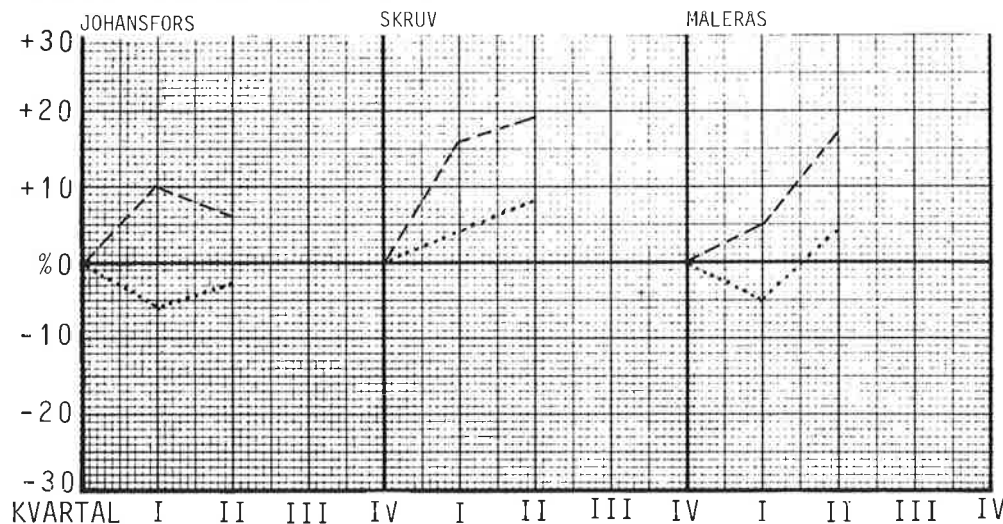
PRODUKTION OCH ARBETADE TIMMAR

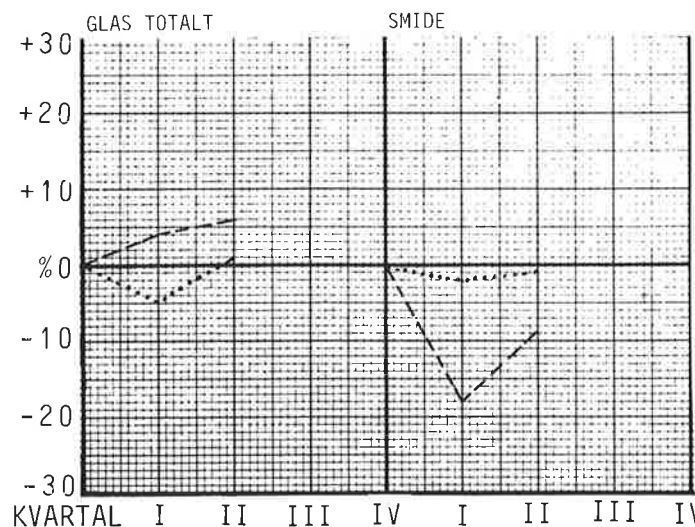
FAKTURERING KOSTA BODA AB

PRODUKTION OCH ARBETADE TIMMAR

PRODUKTION OCH ARBETADE TIMMAR

Fotnot.

Avvikelse från budgeten beror inte enbart på förändringar i produktiviteten utan också i hög grad på förändringar av förutsättningarna sedan budgeten gjordes hösten 1978.

Exempel på sådana förändringar är ändring av kapacitetsutnyttjandet i anläggningar och sortimentets sammansättning.

Vidare bör man ha klart för sig att positiva värden i kurvorna inte nödvändigtvis innebär bättre resultat, då detta påverkas av många andra faktorer, såsom kostnadsutveckling, prissättning etc.

Dyrare...

Brukar du gå och handla?

Har du märkt vad mycket dyrare allt är nu. Matvaror, tidningar, cigaretter, ja det mesta har ökat i pris.

Så är det också för våra bruk. Handelsboden för sand, soda, blysilikat mm har också ökat priserna. Och här rör det sej om stora summor på ett år. Kolla själv! Vid en jämförelse mellan priserna som gällde i slutet av 1978 och dagspriset finner man följande procentuella ökning:

Blysilikat har ökat 40% i pris. Om man tänker sej den ökningen kvarstående i 12 månader blir det i reda pengar 2,5 miljoner kronor.

Soda har också gått upp 40%, det gör 0,1 miljoner kronor.

Pottaska upp 20%, vilket gör 0,4 milj. kronor/år.

Men inte bara råvaror har ökat, energin är också dyrare. Allra dyrast är **olja**, som gått upp 88%! Det gör 6 miljoner kronor/år.

Gasolen upp 51%, årsökning 0,9 milj. kronor.

El slutligen har ökat 15% och det betyder en årsprisökning på 0,3 miljoner kronor.

Under den här perioden har inte Kosta Boda kunnat kompensera sej fullt ut för de här kostnadsstegringarna. Det påverkar alltså företagets resultat negativt. Det blir mindre över i portmonnän, både i din och Kosta Bodas.

BUDGET = 0 —————
 UTFALL
 PRODUKTION = - - - - -
 UTFALL
 ARBETSTIMMAR =

SPAR-79

ÅFORSKRAFT

Här kommer en rapport om Åfors kraftverksprojekt som kan liva upp kommitéarbetet, tror vi.

Bakgrunden är denna: Ett förslag till sparåtgärd, som väcktes i Åfors, var att åter producera egen ström med hjälp av ett kraftverk i Lyckebyån.

För 50 år sedan, år 1929, gjordes en utredning om eget kraftverk, som resulterade i att man redan samma år producerade egen ström. Ändå till 1965 var kraftverket igång, men då lades det ner. Femtio år senare, i energikrisens Sverige, har man gjort en ny utredning. För den har Ångpanneföreningen svarat. Man kom fram till att det skulle löna sej, nu också.

Nu förespråkar man utbyggnad vid två fall, ett vid Kvarnmålen i Kårahult och ett i Åfors. Tillsammans skulle de kunna utnyttja en fallhöjd på 11 meter och vardera lämna en effekt på 80 KWH. (Kilovatt-timmar). Totala årsproduktionen bör kunna bli 394.000 KWH. Denna produktion, minus kostnaderna för anläggningarna, innebär ett väsentligt sparande för bruket. Efter några år bör Åfors vara självförsörjande. Många har varit oroliga för att vattentäkterna och naturen skall ta skada, men så blir det inte. Tuben, som skall transportera vattnet, blir synligt endast till en del vid det översta fallet medan resten ligger under vattenytan. Sjöarna och dammarna kommer att behålla sitt vattenstånd, även vid regnfattiga perioder, då man tillgriper reglering. Nu återstår bara att anbudena trillar in för att Åfors i framtiden åter kan ståta med eget kraftverk, rapporterar Pat Johansson.

Nu tar alla sparkommittéer nya tag. Anders Engström säger, att det är dags för höstsamling snart.

Hjälp till att spara!

GLAS TILL TROTJÄNARE – TACKA ASTRID FÖR DET

Statstjänstemän med 30 års tjänst har alltid fått medalj eller klocka, men nu skall det bli annat. Löneministern och huvudorganisationerna har enats om ett tredje alternativ, en kristallskål. Landshövdingen i Kronobergs län, Astrid Kristensson, var från början initiativtagare och förmedlade de första viktiga kontakterna med regeringen, säger Marknadsavdelningen.

Mången vill dock erinra om ett klipp infört i julnumret 1978, där moderaten Hans Wachtmeister föreslår just detta, att ge en skål eller vas i svenskt glas. Tanken var att det samtidigt skulle ge ett stöd till glasindustrin. Nu är det alltså

PERSONALNYHETER

BÖRJAT

KOSTA

Gunilla Andersson	markn. avd.
Kari Lindström	markn. avd.
Carl Frick	tekn. avd.
Irene Joansson	stans
Stig Johansson	markn. avd.
Nils-Ingvar Nilsson	hyttmek.
Josefa Patron	hyttan
Christina Augustsson	c-lager
Steine Franzen	c-lager
Dragomir Petkovic	c-lager
Neda Coseska	hyttan
Milagro Trechera	sliperi
Marie Nielsen	glaskammaren
Roger Johansson	glaskammaren
Christos Chnitidis	hyttan
Sven-Åke Karlsson	hyttan
Radic Zivorad	hyttan
Mileva Kujovic	hyttan

BODA

Gunnar Johansson	smedjan
------------------	---------

SLUTAT

Arne Hellstenius	markn. avd.
Willy Sunebring	markn. avd.
Stig Rasmussen	tekn. avd.
Ingvar Alm	tekn. avd.
Bengt Gustafsson	tekn. avd.
Jens Rasmussen	tekn. avd.
Eivor Rasmussen	glaskammaren
Bertil Harnegård	hyttan
Dragan Stamenkovic	hyttan

ÅFORS

Jan-Åke Bengtsson	hyttan
-------------------	--------

Bruno Hansén	hyttan
--------------	--------

JOHANSFORS

Patrik Hügard	hyttan
---------------	--------

Olof Haugen	glaskammaren
Leif Fransson	hyttan
Vasilios Martidis	hyttan
Biljana Trifunovic	glaskammaren

SKRUV

Anne-Lie Pettersson	hyttan
---------------------	--------

Hans Gill	hyttan
-----------	--------

MÅLERÅS

Monika Karlsson	glaskammaren
Sten Holm	hyttan
Håkan Gränesjö	glaskammaren

Mats Slättengren	smältn.
Maria Wiberg	glaskammaren

verklighet och Kosta har tagit fram en 190 mm hög handgjord kristallskål, formad och dekorerad av Lisa Bauer. Skålen kommer inte att säljas i affärerna.

AVD 122 HÖJER FÖRSÄKRINGS- BELOPP

Fabriks avd 122 har beslutat att höja försäkringsbeloppet för GF 1290 till fyra tusen kronor. Tillsammans med förbunds-försäkringen blir ersättningssumman femtusén kronor.

Avd 122 har åtagit sig att betala premien för medlemmar över 65 år.

Avtalet träder i kraft från och med den 1 september 1979.

forts. **Äntligen, PELLETS!**

blanda olika recept. Allt som man kan göra på det egna bruket skall Glasma också klara av, fast maximalt 10 grundrecept tycker John Magnusson vore idellet för den automatiska process som blandar och pelleterar hel- och halvkristallmäng.

Sodaglassatser och färgade blandas i en »manuell» linje.

Fullt utbyggd verksamhet kommer att ta mellan 8 - 12 timmar i anspråk för produktion av dagsbehovet till bruken. Ännu har man inte beslut om ett säkerhetslager, men det är under övervägande. För vad händer vid maskinfel, strömavbrott eller andra allvarliga störningar?

AUTOMATISK PROCESS

Tillsammans med arbetsledaren Johani Tuomi går vi ut i fabriken. Tar hissen högst upp. Mängden får lära sej hur maskinerna fungerar.

Högst upp i huset finns många stora och små silos och behållare, där råvarorna förvaras. Nerifrån marken blåser man upp råvarorna i rör direkt in i silon. Eller också tar man hissen upp med stor-säckar på 1.250 kg eller vanliga små på 25 kg. Med hjälp av säckrivare fyller man de små behållarna. Hela hanteringen är helt dammfri. Till och med den använda tryckluften »tvättas» innan den släpps ut. Det avskilda stoffet läggs tillbaka i sin behållare.

Alltså: Med råvarorna på plats i sina silos beställer man det recept man vill blanda direkt från datorn i kontrollrummet. Nu sätter maskineriet igång och väger upp, transporterar, vattenbegjuter, blandar, pelleterar, torkar, kyler och slutligen väger upp den färdiga mängden i en container. Adresslapp, följesedel och receptnummer är till och med utskrivna. Allt detta sker medan råvaran flyttas ner våning efter våning. Bara på ett enda ställe förekommer ett öppet transportband och då ganska långt fram i processen, där dammet inte är något problem.

Efter den gedigna genomgång som Mängden fått, klarar vi av att beskriva vad som egentligen händer, i detalj, men det skulle kräva ett extranummer, så vi måste avstå. Juhani försäkrar att det hela är så miljövänligt att man skulle kunna ha heltäckningsmattor på våningsplanen. Här och där skvallrar röda spill på golvet om att man råkat ut för maskinfel. Säkerheten är dock inbyggd i fabriken från början. Inget processvatten släpps ut, det renas och återgår i processen i ett slutet system. Fläktluft, rökgaser och damm behandlas på motsvarande sätt. Yrkesinspektionen och företagshälsovården har från början varit inkopplade. Emmabodaborna ute i samhället och de anställda kan känna sej trygga. Det är en »ren» industri som tagit plats i samhället.

MANUELL LINJE

För att fullständiga möjligheterna att blanda specialsatser och färgade satser finns också en »manuell» linje. Tio mindre behållare och en stor sandsilo kan tömmas på exakt så mycket som receptet kräver direkt ner i en rälsburen vagn. Två blandningstrummor gör det möjligt att köra kontinuerligt. Fast denna linje kallas »manuell» är det också här datorn som sköter hela vägningsprocessen automatiskt. De här blandade satserna pelleterar man inte, utan de levereras som lösmäng i säck eller container. Just denna linje gör det möjligt också för små kunder att kunna köpa »sin» mängd från Emmaboda.

I ett fönster på John Magnussons rum låg en liten oansenlig gjuten glasklump. Med spritpenna står det skrivet: 1:a sat-sen pellets för Åfors 25/8.

VAD HÄNDER PÅ MOTTAGARBRUKEN?

Stig Rasmusson har för Kosta Bodas del planerat övergången till det nya systemet. Så här skall det gå till, berättar han för Mängden:

Glasma levererar mängden som pellets i containers, dvs stora plåtbehållare, som inklusive mängden väger 1 ton. De ställs in på anvisad plats ute på bruken. Det är meningen att detta skall skötas utan att någon på hemmabruket behöver hjälpa till. Vid leveransen tar man med tomma containers tillbaka till Glasma.

På bruken måste en del mindre ändringar göras. På Åfors skall telferbalken förlängas och förstärkas. I Kosta måste mängkammarbryggan vid gamla hyttan höjas och i Skruv kommer en brygga att byggas eller så kommer man att höja marken så att bilen kommer i höjd med intagsporten. På de andra bruken finns redan mottagningsmöjligheterna. Men på alla bruk måste plats beredas för containers i mängkamrarna.

Det är här som mängden blir pellets. Juhani framför en av trummorna.

Från transportcontainern tömmer man över mängden i de mindre behållare man använder tillsammans med ilägningsmaskinerna.

På vissa bruk måste man ännu en tid lägga in för hand, eftersom leverantören av ilägningsmaskiner inte hinner med alla beställningar på en gång. Den nya

FAKTA OM GLASMA AB

Lokalisering

Emmaboda i f d Glasverkets hyttbyggnad.

Anläggningskostnader

Totalt 13,5 milj kronor delat på byggnader 3,5 milj kr, maskiner och övrig utrustning 10 milj kr.

Aktiekapital och delägare

Glasma AB, aktiekapital 2 milj. kr, är ett helägt dotterbolag till AB Glaspellets, vars ägare är följande sex företag: Kosta Boda AB, AB Orrefors Glasbruk, Färemo-Marcolin Konstglas AB, AB Nybro Glasbruk, Sea Glasbruk AB och AB Älgshults Glasbruk.

Glasma kommer att leverera pellets eller lösmäng även till bruk utanför ägarkretsen.

Omsättning

Total volym av beredd pellets och mängd beräknas bli 12.000 ton/år. Bolagets omsättning beräknas uppgå till 20 milj kronor/år.

Antal anställda är 6 personer.

Därtill kommer köp av transporter och tjänster.

En dator har alla recept lagrade. Ulf Gustavsson visar på alla instrument.

mängden dammar ju inte, så arbetet blir lättare nu.

Kosta köper centralt all ny utrustning för den nya mängthanteringen och leveranserna kommer att pågå resten av året. Efter årsskiftet bör det nya systemet vara igång på alla bruk.

En ny tid inträder, där man fått bukt med hälsovårdarna och där man kan räkna med mycket jämn kvalitet på glasmasan och störningar är ett minne blott.

Ove Alström

— Olle, varför har du ställt cykeln bredvid sängen?

— Jag har tröttnat på att gå i sömnen.

— Pappa, i dag sa magistern att somliga djur får en ny päls varje år.

— Sch, pojke, inte så högt högt att mamma hör.